

CATALUNYA PARIS

Portavéu
DEL
CENTRE CATALÀ
de París

Any I

Juliol, 1903

Núm. 7

Aquest periòdic s'envia gratis a tots els socis del CENTRE CATALÀ de París.

Preu de subscripció, únic, pera els no socis: 5 francs l'any

Las planas d'aquest periòdic están obertas a tots els escriptors catalans, que 'ns vulgan honrar ab llur collaboració literaria.

Direcció y Administració: 12, rue Favart, PARIS

ELS CATALANS DE PARÍS

IVO BOSCH

ENTRE las personas de la colonia espanyola y catalana de París que gosan de més justificat prestigi, figura, sense cap ombra dedupte, l'opulent y simpàtic home de negocis, financier de gran intelligencia y ardit vol, Sr. Ivo Bosch, conegut y estimat de tothom aquí, tant pèls seus compatriotas com pèls mateixos francesos que han sigut sempre els primers en regonéixer las sevas grans qualitats y sas poderosas iniciativas.

Es el Sr. Bosch una entitat que 'n podríam dir complexa, per las

moltas y diversas condicions que forman el seu caràcter, y, naturalment, si volguessem dir d'ell tot lo que sabem y pensém, tindríam qu'escrriurer moltas cuartillas. Empró l'espay ens manca, y haurém de contentarnos ab dir *grosso modo*, ó á correccuyta com solém dir en la llengua de casa, alguns dels rasgos més culminants que avaloran la seva personalitat en tots els terrenos de la vida activa.

Vull dir, en primer lloch que la vila d'Arenys de Mar, d'ahont es fill lo Sr. Bosch, pot estar contentíssima d'estar á París tant ben

representada. Sempre qu' hem sentit parlar al Sr. Bosch, sas primeras paraulas d'afecte han sigut dirigidas á n' aquell tros de terra catalana ahont vegé la primera llum y de la qual conserva, com á bon fill, els recorts més felissos y tendres de sa existencia.

Durant els vint y pico d' anys que han transcorregut, desde que 's va resóldre á instalarse á París—un avenc sense fondo ahont desapareixen cada día tantas activitats y tantas intelligencias—la vida del senyor Bosch ha sigut una veritable máquina, empró máquina conscient y assombrosa, de creacions y de projectes. No podria donar aquí, encara que volgués, la llista entera de tot lo que ha fundat ó de tot lo que ha fet moure el seu ardit impuls d' iniciativa. Estava al front del *Crédit mobilier espagnol*, al poch temps d' esser á París, y ja tothom se li treya el barret considerantlo com una veritable potencia en materias económicas; la seva firma valia com la d' un capitost de la banca. Aixís ho va regonéixer el mateix govern de França, quan, en 1891, el va cridar—sol banqué de fora—pera intervenir y ajudar á la reconstitució del establiment de crédito *Comptoir d' escompte*, després d' aquell célebre *krak* que va esser causa de la perdua de tantas fortunes.

A n' ell se déu la construcció del ferro-carril de Linares á Almería (que avuy está á punt d' esser prolongat fins á Moreda); es president del Consell d' administració de la Companyia dels ferro-carrils *sud d' Espanya*, y del de Granada; fundador dels ferro-carrils de Puerto Rico y de Venezuela, del Banch nacional de Santo Domingo; promotor del ferro-carril Central de Cuba, qual construcció no pogué ferse efectiva per diverses causas y que sens dupte haguera sigut un poderós recurs pera evitar els desastres vergonyosos de la guerra d' Espanya ab els Estats Units, etc., etc.: ¿á qué continuar? El Sr. Bosch es d' una clarividencia extraordinaria en materia d' empreses sanitosas y profitables, y no es extrany qu' ell sol acumuli la creació de tants y tans projectes. Desde aquest punt de vista, se podria dir d' ell qu' es un veritable *recordmen*. Si hagués nascut dintre de l' ambient del Nort d' América, el Sr. Bosch seria un dels *reys* de la finansa.

En altre terreno, el Sr. Bosch es també ho-

me de grans pensaments y de nobles empresas. Concebeix sempre, y sempre va endevant. Si tingués la palanca que demanava Arquímedes, intentaria ab ardidesa remoure el mon y tras-sarli una nova ruta. En aquest concepte, be 's pot dir d' ell qu' es un somniador de grans ideals, una especie de romántich, cosa que á primera vista sembla no lligar massa ab sos instints naturals d' home práctic y de negocis. No importa, ell es aixís, perque te una gran forsa de voluntat y, com á sociólech y com á polítich, mira sempre endavant quasi ab vistas á la utopia.

Es d' aquells que, contra *viento y marea*, creuhen fidelment en la regeneració d' Espanya, y, per lo tant, en un pervindre gloriós pera Catalunya, sa patria y la nostra, com á part integrant d' una confederació ibérica y, ab el temps, d' una confederació de tota la rassa llatina. Aquesta idea de fer de las regions d' Espanya ab las de Portugal una poderosa Iberia es el més daurat de sos somnis, y per sa realisació faria els més grans sacrificis. A fi de propagar aquest *desideratum*, qu' es el de molts que no som pessimistas á la moderna, me consta que ha estat en tractes, no fa gayre temps, pera fundar dos grans periódichs, un á Madrid y un altre á Lisboa; encara que l' empresa es un poch difícil de portar á bon terme, per molts rahons que no he d' exposar aquí, crech que, ab bona voluntat y medis pecuniaris (y d' aixó en té bona provisió el Sr. Bosch), hi ha possibilitat de fer alguna cosa positiva en aquest sentit, qual significació y importancia salta á la vista.—El senyor Bosch, que pensa sempre alt y fondo, es també dels que creuhen qu' Espanya (ó Iberia millor dit) té un gran pervindre en l' altre costat del estret de Gibraltar, y que nosaltres som, en fi de compte, els més indicats pera intervenir en aquell pays del Marroch, el qual, etnogràficament, històricament y quasi be antropológicament es una continuació d' Espanya, de la qual aquell fou separat un temps á conseqüencia del enfonzament de l' Atlántida. No discuteixo el fonament d' aquesta idea; bona ó mala, sempre demostrará qu' el Sr. Bosch es, en tot, home d' ideas nobles encaminadas totas al engrandiment de la patria, pera la qual ha sentit en tostemps els més purs y lleals afectes.

D' aquest amor á la patria gran y á la patria *chica*, com es de moda dir avuy día, n' ha donat milers de probas el Sr. Bosch, sempre que las circumstancias li han permés posarse personalment á contribució pera enaltirlo. En totas ocasións se l' ha trobat pera els actes de sacrifici ó de generositat envers tot alló que pot aixecar, sobre tot aquí á l' extranger, el bon nom de la nació nostre, moltes vegadas injustament menyspreat pera els que no veuen de nosaltres — sense tenir en compte la viga del ull propi — sino alló qu' ens ridiculisa ó ens deshonra.

En aquest sentit, el Sr. Bosch es un protector generosíssim de tot lo que va encaminat á reivindicar ó realzar la nostra reputació en el concepte de la gent de fora. Admira molt, per ezeemple, l' art y els artistes de las nacións que, com França, figuran en primer terme entre els pobles de civilització robusta y progresiva; empró no es menys admirador de lo que produheix el nostre art nacional, y aixís es que se l' veu sempre protegint y encoratjant totas las manifestacions de veritable cultura que venen de nostra terra. Esser espanyol ó catalá, si es home de talent, té per ell doble mérit, y per aixó veuréu sempre al senyor Bosch al costat d' aquells que aixecan de una manera ó altra, aquí á París, el nivell de la reputació patria. Anéu á casa seva, en las sevas luxuosas habitacions dels voltants del bosch de Bolonia y allí no hi veuréu més que objectes que recordan l' art d' Espanya, representat sobre tot pels artistes de Catalunya: en Barrau, en Castelucho, en Galofre, en Meifrén, en Serra, l' Urgell, en fí, tots els que signifiquen alguna cosa dintre de la terra estimada.

Vinguéren á París els Coros d' en Clavé, allá per l' any 1900, ab motiu de l' Exposició universal, y el Sr. Bosch, gran admirador del immortal músich-poeta, els va rebre á casa seva com á prínceps. De la seva munificencia en aquella ocasió no 'n vull parlar; el Sr. Bosch va fer... lo que va fer ab molta discreció, y per aixó em crech obligat á no dirho aquí ab termes que podrien ofendre la seva modestia.

Ara patrocina, com á Tresorer de la Comissió executiva, la hermosa idea d' aixecar á París, ab fondos espanyols y americáns, un monument

á la gloria universal del gran Cervantes.

¿Qué més podria dir del nostre distingit compatrici? Ah! si, ja hi soch: podria dir, y dech dir, que s' ha constituït en un dels protectors més fermos y entusiastas de nostre *Centre Catalá*, á partir del día en que 's va convéncer de que nostra Societat tenia miras altrament amplas y generosas de lo que alguns creguéren equivocadament en un principi. Gracias en bona part á n' ell, el *Centre Catalá de Paris* podrá dintre *poche* encaminarse vers l' execució dels seus ideals, sobre els quals brilla ab esclat puríssim l' amor á la patria anyorada y benvolguda y l' esprit de germanor entre tots els que, allunyats d' ella, necessitem encoratjarnos mútuament pera sortir triomfants de las lluytas de la vida.

JORDI CATALÁ Y MONTSERRAT.

(*Artur Vinardell*)

MONUMENT Á VERDAGUER

FA ja un any — ho féyam constar en el número anterior d' aquesta revista — que l' insigne poeta nacional qu' es gloria de nostra terra benvolguda ha desaparegut dels vivents para entrar de ple en l' immortalitat. Y, tretze mesos després de la seva mort, quan ja tant llunyáns semblan els darrers ecos del unánim plor qu' es va aixecar en tota Catalunya davant la pérdua del més gloriós de sos fills, es un condol véurer que apenas si han comensat á esbossarse els primers treballs pera la suscripció que ha de servir á la erecció del monument destinat á perpetuar, de una manera tangible, la memoria del que més ha enaltit ab l' esclat de sas obras el conreu de las lletras catalanas. Es una vergonya que aixís siga; empró sembla que aixó d' oblidar prompte als que s' en van es molt humá, sobre tot quan aquells que ens deixan per arréu han sigut espill de grans sentiments y ezeemples d' honradés y de noblesa.

Hi ha á Catalunya moltes agrupacions no oficials á qui pertanyia sense cap dupte iniciar una suscripció que, desde bon principi, hauria degut esser de gran ressó y d' éczit extraordinari en el nostre país. No ha sigut aixís. Mesquinas passions han apugat, en els homes més

indicats pera una tant noble tasca, la veu del sentiment de gratitut envers el Poeta ideal que per antonomasia domina nostra lliteratura, y avuy, després de tretze mesos de la mort de de nostre gloriós, de nostra immortal mossén Cinto, apenas si hi ha en caixa migradament uns quants milers de pessetas, y aixó gracias encara á que darrerament s' ha decidit á péndrer l' iniciativa d' una subscripció—que hauria d' estar cuberta tant prompte com fou anunciada—una corporació oficial com la Diputació provincial de Barcelona, á la qui, en mitj de tot, cal regraciar per son lloable acort, que es una llissó merescuda á tots aquells que tant pródigs han estat d' iniciatives pera subscripcions d' estátuas quan s' ha tractat d' honrar altres personatjes que, tot y valent molt, están incomparablement per dessota del home preclar que avuy, demá y sempre, será l' idol dels vers aymants de la patria y de las lletras catalanas.

Y, ara, vegin els nostres llegidors ab quins termes eloqüents invita la Diputació provincial de Barcelona á concórrer á la subscripció pública pera aixecar el monument de gratitut que la nostra generació déu á la memoria del immortal Poeta.

A. V. R.

DIPUTACIÓ PROVINCIAL DE BARCELONA

Per unánim y entussiasta acort, aquesta Diputació resolgué promoure una subscripció pública destinada á aplegar cabals pera costejar un Monument que dignement perpetúe la memoria del gran poeta català JACINTO VERDAGUER.

May, ab més afalagador motiu que al adoptar dit acort, aquesta Corporació ha pogut créurers intérprete fidel dels desitjos de sos representats, convensuda de que tots, aixís los de la actual generació com los de las generacions esdevenidoras, haurán de sentirse honorats en la glorificació del qui fou poderós atleta de nostra llengua y de nostra niçaga.

VERDAGUER nasqué en un poble d' aquesta provincia; en ella tingué sa habitual estada; en ella emprengué y acabá sa carrera sacerdotal; en ella albejaren sos triomfs literaris; en ella s' afanyá, ab ses precocitats reveladoras del geni, protecció eficaz que li permeté enfortir y orientar sas poderosas aptituts; en ella alcançá la plenitut del seu renom, y finalment, exhalat en ella son darrer sospir, hi obtingué son cadaver los homenatjes més realsadors y més universalment sentits que hajan conseguit jamay las despullas mortals de cap altre fill d' aquesta terra.

La Diputació provincial que, per espontània ini-

ciativa, proposá y costejá, l' any 1877, lo premi otorgat al immortal cantor de *La Atlántida*, y cooperá, seguidament, ab maternal complacencia, á l' esplendor y ressonancia del triomf extraordinari per ell assolit, era la especialment indicada pera realisar l' acte que avuy realisa, promoguent la subscripció consabuda y invitant, á propis y extranys, al major éxit de la mateixa.

Recordança y llor etern se mereix l' autor insigne d' obras varias, mes d' edificant unitat artística y moral, que han donada, com las que més, verdadera excoptoria de noblesa á la restauració literaria de nostra regió y á la d' altres països d' historia y tradició fraternal de la de Catalunya, ahont VERDAGUER sapigué avivar corrents d' emulació y d' amor inextingible.

L' autor de la magna epopeya recordada y de la llegenda pirenaica *Canigó*, condigna germana d' aquélla; lo místich poeta dels *Idilis* y *Cants místichs*, ramell d' exquisits amors per ningú superats en intensitat, puresa y sinceritat emocionadoras; lo cantayre fervent dels encisos y maravellas del nostre Monserrat y del nostre Montseny; lo poeta, sempre evangelisant, de las esperanças y dels dolors cristians, com exemplar sempre de patriotisme sincer, que purifican y elevan l' esperit; l' autor admirable de relats y disertacions qual prosa es, baix tots conceptes, com sa poesia, model d' estil y de riquesa filológica, magistralment seleccionada y ennoblida; l' excursionista incansable que s' assimilá l' incorrupte esperit popular de sa terra nadiua, de la que fou enamorat tan filial, com incansable y dolçíssim propagador de la pietat heretada de sos majors; lo qui, en suna, ab llum y relleu exaltats dintre y fora d' Espanya, personifica lo més característich, amable y sant de nostra renaixensa, ben conquistada 's te la gloriosa perpetuitat de son recort; lo poeta qual lira simultanejá y esbargí los accents més vigorosos, com los més tendres y efusius que hajan brollat de nostre idioma matern, es ben acreedor á que la posteritat li rendesca gojosa y perdurable admiració.

Fundadamsnt confia, donchs, aquesta Corporació provincial en que á sa calurosa crida 's dignarán respondre desde 'ls alts Poders públichs al més humils Ajuntaments de la provincia, desde les Corporacions més prestigiosas en tots los ordres del saber y de la activitat, á les entitats de la més limitada esfera; desde 'ls estaments més capdalts, als de més modesta posició social. A tots induptablement interessa que, dins lo menor terme y revestint la major magnificencia possible, s' alse, ab proporcions que aviven pensaments d' unió entre terra y cel, un Monument conmemoratiu de qui tan inderrocables sapigué erigirlos á la Fe, á la Patria y á la Belleza eterna,

Barcelona 14 d' Abril de 1903. — Lo President, *Baró de Viver*. — Lo Secretari, *Joseph Parés*.

NOTA.—S. M. lo Rey s' ha dignat capsar la subscripció ab la cantitat de duas mil cinchentas pessetas, y la Diputació, fins á la de cinquanta mil pessetas.

Queda oberta la llista de subscripció á la Dipositaria d' aquesta Diputació, la que 's farà cárrech de las cantitats.

JULIOL

Quan ja era post el sol, aquesta tarda,
l' un al altre acostats,
hem estat contemplant, hermosa m'ia,
el camp inmens del mar.

Sobre 'l sorral humit, hont se respira
d' embalsamat ambient,
contemplant l' hermosura de las onas,
s' ha abstret mon pensament.

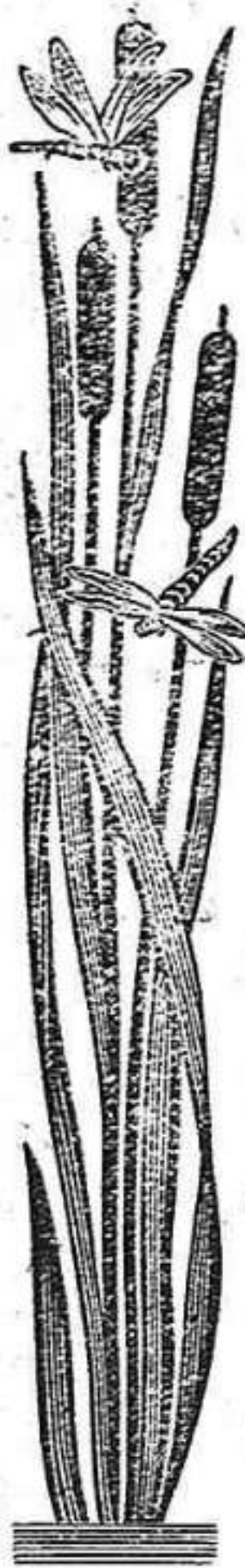
M' ha semblat que las onas majestuosas
dolsament van cantant,
y que parlan d' amor tot un poema
que no s' pot explicar.

Mos nlls, escorcollant eix mar de plata,
son misteri han sentit,
mes, qui podrà arrancar-lo aqueix misteri,
el secret d' un abim!...

Y he pensat que l' abim qu' allí s' amaga
deu sé inmens, sense fons;
que 'l seu amor, pels qu' ell estima y bressa,
deu sé etern com el mon...

Per' preguntarlo m' he girat,... y al véure't
he quedat fret, y mut,...
puig l' abim d' un amor inagotable
l' he trobat en tos ulls.

F. GIRBAL JAUME

JOBRE LA VIDA

LEGÍM en una de las poesías del gran poeta italiá Pascoli que la idea de la eternitat es immoral, doncs, segons ell, si creguessim solzament en la vida de la terra ens esforçaríem més pera embellirla i fer-la agradable.

Devém fer constar que l' autor dels *Poemetti*—força desconegut á Espanya—no es pas un d' aquells genis superbs i orgullosos com Schopenhauer i Nietzsche, per exemple. Rés de tot aixó. Pascoli es distingeix per sa tendresa i per l' inmens amor qu' atresora son ánima vers el próxim.

Aquesta observació la fem per aquells que creuen qu' afirmacions com l' esmentada no més poden germinar en el cervell d' homes que per llur talent es pensen esser superiors á Deu recordant amb aixó la famosa rebelió de Llucifer tant sublimement descrita per Milton.—Pascoli creu en la Ciencia; mes la interpreta d' un modo que de moment sembla una mica paradoxal. Per lo comú veyém en la Ciencia l' afirmació

del nostre poder ilimitadament progressiu i del benestar que n' es consecuencia llógica; Pascoli creu qu' a mesura que més sapiguém, més forta será la convicció de lo insignificant que som sota 'l gran Tot i que, en virtud d' aquesta idea, tindríam de dedicar totas les nostras activitats á estimarnos els uns als altres.

Pero torném al nostre objecte. La idea de la eternitat ¿ es moral ó immoral? En el camí qu' aném fent vers el Progrés i la Felicitat ¿ ens fa recular ó avençar?

Desseguida se ens presenta la humanitat dels temps primitius, que no tenia idea de lo etern i que, *malgrat aixó*, lo cert es que no 's distingia pas per son amor i sos bons instints. Pero rebutjém de primer entuvi aquesta observació instintiva, tinguent en compte lo rudimentari d' aquella gent, tant per lo que pertoca á las facultats superiors que tenen per centre la ánima, com pels medis naturals, doncs negativa era sa cultura, limitadíssim l' alcanç de sos sentits, impotenta del tot pera combatre i domptar á sos enemics naturals.

Després, ja assolit un relatiu progrés, veyém que l' home, á pesar d' aquesta idea i fins a voltes en nom d' ella, no vacil·la en escarnir la vida i en oposarse al progrés, odiant, matant i justificant pels segles dels segles las injusticies i miserias—consecuencia aquestas d' aquellas—socials. La idea de la immortalitat, pera la Vida, es pessimista.

Qualsevol pot comprendre que la idea d' un *més enllá*, es un obstacle al avenç de la especie humana. En primer lloc, diguin lo que vulguin, ens impideix esser enamorats de la vida; doncs aquella idea presuposa el menyspreu á n' aquesta.—Gaudir de benestar, esser rics, forts i bells no es pas lo que cal. La qüestió es patir sempre, sempre. ¿ Pera qué arribar á dalt de la montanya? Es precis aturar-se i compadir an els qui pujen, els que après d' haver sigut espínats per les verinoses plantes del camí i havêr rebut las mossegadas de tota mena d' animals, sols trovarán plaers efimers i una felicitat falça. Heusaquí lo qu' aconsellen las religions fonamentadas totas en el misteri i que sols es distingeixen per llur amor á la tristesa, tenint per

única finalitat un *més enllà* imaginari—un placivol llac d' aigües d' or solcat eternalment per barques plenas de benaventurats, dirigidas per àngels de vaporosas alas de cigne.

Amb els prejudicis que n'ian en las meteixas entranyas del nostre cor i per més fort que sigui l' esforç mascle d' un ànima serena i lliure, no podem menys d' extranyam-se moltas voltas de que la Vida per ella sola pugui constituir una religió. Ens han acostumat á véure-la meçquina i lletja; será obra de molts segles el véure-la tal com realment es. Per altre part, se 'ns diu que, reduint totas las nostras aspiracions a la Terra, descendim i fins arriuem á posar-nos al mateix nivell qu' els animals inferiors. No es precís entretenir-se en desfer aixó: per nostre indubtable superioritat intel·lectual, els sobrepassém infinidament. Ademés, l' home es inferior en forçes cosas á n' els animals de las primeras especies. Els homens es maten els uns als altres; per conseguirho pensen, s' enginyen, es valen de tots els medis, invocan lo més sagrat, profanan lo més gran, com es la Vida.—Y l' home, a la época present—que no 's distingeix per la grandesa de sa fe ni per son espiritualisme—no aima tant el mal com en aquells temps en que la idea de lo sobrenatural dominava tots els esprits. Are es més malvat per miseria que per fanatisme ó instint.—Fem-lo apte per ascendir educant-lo i millorém son estat económic.

La vida té sa grandesa propia. No perque la Terra sigui com un gra de sorra llensat per poderosa ma al infinit, tenim d' adorar tristesas i adormir las nostras energías, deixant-nos fer presa de tots els vents de la fatalitat. En tot mal no hi devém veure quelcóm inexorable. Lluitém, amb el cor vessant d' amor. Venerém la vida i an els benefets qu' en broten continuament. Fem lo possible pera que una eternal floració de nius, de flors, d' herbas, embelleixe la terra enfosquida per la sombra d' ideas antivitals.

Y ascendim sempre, sempre, sense veure cap més mon que aquell que portém á dintre nostre.—Las donas ens farán oblidar el dolor de las feridas de las plantas verinosas, els nois, am

llurs udols de petits selvatjes, afogarán las cançons tristas que planen sobre las ferrenyas testas dels combatents. Pot ser arriuem al cim plens de sang. ¡Qué hi fa! Mai son estérils els sacrificis qu' es fan per enaltir la vida. ¡La vida! En son honor farém las derreras libacions; encoratjarém am las nostras caricias an els lluitadors de demá, i depositarém com reliquia santa en els llabis de la aimada l' últim bes fecond...

CARLES RAHOLA

Girona, maig 1903.

CRÓNICA

LA EXCURSIÓ Á SANNOIS. — El « Centre Catalá de París », que tant modestament va començar fa uns divuit mesos, ha entrat ja en el período inicial de prosperitat que, bons profetas, varem anunciar desde el primer número de nostra publicació. Sens dubte que falta molt, empró molt encara, pera assolir el grau de dosenrotllament que tots desitjem pera que el nostre *Centre* pugui tenir el caràcter de casa payral de tots els catalans que fan estatje á París ó hi venen de pas, mes cal dir la veritat: aquella vida migrada de que 'ns planyíam de bon principi y á la qual contribuían no poch la falta de publicitat de nostre *Centre* y el recel de molts catalans que, visquent á París, ens creyan amotllats á determinadas aspiracions ó tendencias de caràcter exclusivista, aquella vida pobre y estacionaria s' ha cambiat en vida próspera y progresiva, y, sense volguer fernos exageradas il·lusions, creyém que no ha de passar gayre temps sense poguer dir que la nostra Societat, apenas nascuda, ha arriuat á posarse al nivell de moltas altrs extranjeras de París, qual fundació data de molts anys y que comptan ab elements pecuniaris superiors als que donan vida material al nostre *Centre*.

El nostre local es ja massa petit y es impossible continuar en ell las interessantas festas ó vetlladas que constitueixen tots els mesos l' *apat* intel·lectual y recreatiu dels socis y llurs familias. Y aixó s' ha deixat sentir tant més, havent ja entrat en ple istiu, época en que tot intent de vetllada en el primitiu local del *Centre* sería una veritable imprudencia. La rahó es obvia: á l' istiu tota cuca viu, com diu el *dicho* y la cançó d' en Pep Balmaña; empró aixó en el camp, respirant els efluvis sanitosos del *grand air*, nó tancats en una sala esquifida ahont no 's respira sino aire viciat y ahont tot pler queda ofegat ó annulat per la molesta transpiració y pels inconvenients d' una elevada temperatura.

Y tenint en compte aquestes justas consideracions, d' aquí va surgir entre alguns entusiastes del *Ce tre* la idea de proposar a la Societat una excursió a un punt pintoresch dels voltants de París. No cal dir com la idea fou acceptada: ab picaments de mans. Va esser nombrada una comissió; y, visitat el lloch escullit y arregladas las condicions, que no podian esser més acceptables, el projecte es va convertir en hermosa realitat als pochos días d' esser concebut, es a dir, el diumenge día 14 Juny prop passat.

El punt designat era el *Moulin de la Galette*, pertanyent al poble de Sannois, prop d' Argenteuil. L' indret no podia esser més ben escullit. Situat al damunt d' un puig a 180 metros d' altura sobre el nivell de París, y dominant per complert tot el departament del Sena, ab sa inmensa plana, rodejada d' hermosas fondaladas y interminables boscurias, ab els zigzags del riu caudalós qu' encercla la capital populosa y, tot estrenyentla, l' acaricia com gegantina serpent de plata, en veritat el *Moulin* de Sannois ab els seus voltants ombrívols y xamosos era, per lo pintoresch y atractiu, n' hi fet exprés pera que 'ls cataláns de París, que tant viu recort ténen de las pintorescas excursions al Tibidabo, anessin a portar a n' aquellas alturas una mostra de llur solidaritat y germanor, acoblantse tot un día pera reiterar a l' ombra de nostra bandera l' amor inestingible que tots sentim pera nostra terra anyorada y benvolguda.

L' aplech va tenir en tots els punts del programa un éxit complert y acabat, y be podem dir a mida de tots els gustos. Tots els congregats ab las respectivas familias se trobaren a las 8 y mitja del dematí a la estació de Saint-Lazare, ahont la Companyia del ferrocarril ens havia reservat uns quants cotxes, els suficients pera transportarnos a la estació de Sannois, punt desde el qual deviam empéndrer la caminata pera assolir las alturas del Moli, indret escullit com a *términus* de la nostra excursió. Tots *els y las* excursionistas anavam condecorats del escut del *Centre* com a signe de regoneixement entre nosaltres. Alguns (com els socis Srs. Vinardell, Copóns, Zerolo y Martín) anavan armats d' aparells fotogrífichs ab els quals se proposavan tirar unas quantas vistas pera guardar un recort fidel, gráfich y permanent de nostre hermosíssim aplech. Xiulá el tren, y en menys de tres quarts d' hora ens vegérem a l' estació de Sannois, d' ahont comensárem a pujar alegrement el montícol, passant per camins pintoreschs y delitosos fins arribar al pich de la montanya, que 's troba dominada per l' airós

casal del *Moulin de la Galette*. Un detall: en el punt més alt del Moli, hi onejaba, ab sos colors desplegats al vent, la benehida bandera de la patria:

El poch espay de que podém disposar — contrariat ab que tenim de lluytar sempre — ens priva de donar els detalls que voldriam d' aqueixa excursió, que tants bons recorts ha deixat entre tots els socis del *Centre Catalá* de París y llurs familias. Desde las 9 y mitja del dematí, hora en que prenguérem plena possessió de l' indret, fins a las 10 del vespre en qu' ens calí retornar — ¡ ab recansas! — al punt de partida pera empéndrer de nou el viatge a París, podém assegurar que la satisfacció y l' expansió més complertas varen regnar entre tots els que composavam l' excursió, qual caràcter típich, verament y sencerament catalá, fou una nota digna d' esser tenida en compte y qu' expressa clarament els sentiments que animan als socis de nostre *Centre*, sempre que 's tracta de fer esclatar la nostra afecció per las cosas y costums de la terra.

L' esprit d' unió y d' expansió se posá de relleu en tots els números del programa: jochs, balls, passejadas, gimnástica, concurs de fotografia, tir al blanc, caballets, etc. En tots els actes hi va haver la nota alegre, la nota riallera, aquella nota simpática dels cors quan están joyosos, sense que ni per un sol instant ningú se sentís llassat d' aquell aplech íntim, en el qual no hi va haver ni una sola nota discordant, que se surtis del just medi tant indispensable en reunions nombrosas d' eixa classe, sobre tot quan ha de tenirse en compte que la majoria de nostra excursió estava composta de senyoretas y mares de familia.

Com era natural, en els dos ápats que 's varen fer en el restaurant del Moli, la veu del *Centre* devia deixarse ohir, sisquera pera que 'l recort de la festa forana quedés ben imprés en la memoria de tots. El recort gráfich de l' excursió, lo trobaran els socis y nostres llegidors en el grabat que publiquem en aquesta mateixa plana, el qual representa — tret d' una hermosa fotografia del aficionat Sr. Copóns — el grupo d' excursionistas del *Centre*, aplegat al peu del Moli-restaurant, moments avans d' esser cridats pera el dinar de despido. Per lo que respecta al interés moral, si aixís podém dirho, de la festa, els senyors Pere Balmaña, com a president de la Societat, y Vinardell, com a representant d' aquesta revista, varen tenir la bona oportunitat de ferlo ressaltar en els *brindis* que pronunciaren y que tothom va rébrer ab aplaudiments entusiastes. El primer, al final del esmorzar, va fer eloquentment vots a fi de que l' excursió vingués a esser com un

punt de partida pera una futura existencia de més expansió y de major prosperitat del *Centre*. El senyor Vinardell, en un improvisat *speech* — dit en francès, com el del Sr. Balmaña, en consideració á algunas distingidas personas allí presentas y que no haurian comprés el catalá — va fer notar molt oportunament que aquell *aplech catalá* á la vista de París, aquella reunió de familias catalanas possehidas del mateix sentiment de germanor y de noble anyorrança envers la patria, constituía un fet tal volta

únich y que valia la pena d'esser prés com á eczemple. Y després d' enaltir la obra progressiva de nostre *Centre*, del qual CATALUNYA-PARÍS es portavéu, va dedicar un breu y sentit recort á nostre gloriós poeta Mossén Cinto, mort just feya un any, fent observar de pas que 'l mateix día en que 'ls cataláns recordávam l' aniversari de la mort de nostre gran místich, finía sa existencia á Madrid el no menys gloriós poeta Núñez de Arce, últim esplet de l' antiga y vigorosa musa castellana.

El dinar va terminarse ab molta expansió. S' improvisá seguidament un ball, talment animat que tothom se creya á París en els mateixos salóns del *Centre*, y quan el rellotje va senyalar l' hora de baixar á l' estació, tots els excursionistas — particularment el jovent — varen deixar aquell lloch semi-encantat ab veritable recansa. Al poch rato d' arribar á Sannois, va fer *alto* á l' estació el tren que devia reconduhirnos á París, y tots ens enquibírem en els cotxes reservats pera nosaltres, en mitj d'

una animació extraordinaria y entre viscas á França, á Espanya y á Catalunya.

Eran las 11 y quart de la nit quan baixàrem tots á la estació de Saint-Lazare, y entre mitj cansats d' aquella excursió tan ben aprofitada y enlluernats per l' immensitat de llums eléctricas que ferían nostra vista al acoblarnos de nou en l' extensíssim moll d' arribada, ens varem fer tots l' últim despidó, prometentnos per unanimitat que aquella festa forana no hauria d' esser la darrera.

IGNOTUS